

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Piotr Miklis

KZD.410.1.2.2025

Pan
Bartłomiej Łukasz Chmielowiec
Rzecznik Praw Pacjenta
Biuro Rzecznika Praw Pacjenta
ul. Płocka 11/13
01-231 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta oraz wykonanie planu finansowego Funduszy Kompensacyjnych: Badań Klinicznych, Szczepień Ochronnych i Zdarzeń Medycznych.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48 22 444 50 00
nik@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Biuro Rzecznika Praw Pacjenta w Warszawie ¹ ul. Płocka 11/13, 01-231 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bartłomiej Łukasz Chmielowiec, Rzecznik Praw Pacjenta ² , od 30 października 2017 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontroler/Kontrolerzy	1. Tomasz Grudziński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/54/2024 z 16 grudnia 2024 r., 2. Edyta Sapierzyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/55/2024 z 16 grudnia 2024 r., 3. Marcin Czyżewski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/56/2024 z 18 grudnia 2024 r., 4. Tomasz Stawicki, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/1/2025 z 7 stycznia 2025 r., 5. Anna Domagała-Krzewniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/9/2025 z 26 marca 2025 r. (akta kontroli str. 1-8, 5736-5737)

¹ Dalej: „Biuro” lub „BRPP”.

² Dalej: „Rzecznik” lub „RPP”

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli w **części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta** było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 66 - Rzecznik Praw Pacjenta.

Ocenie podlegały w szczególności:

- analiza porównawcza dochodów budżetowych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na usługi doradcze i eksperckie oraz na działania promocyjne i reklamowe,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych/analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Celem kontroli **Funduszy Kompensacyjnych: Badań Klinicznych, Szczepień Ochronnych i Zdarzeń Medycznych⁴** było dokonanie oceny wykonania w 2024 r. planów finansowych pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności – podejmowanych działań przez dysponenta funduszu. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i realizacja przychodów,
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny w **części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta** wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza porównawcza zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowa analiza wydatków ponoszonych na usługi doradcze i eksperckie,
- kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych/analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

W zakresie wykonania planów finansowych Funduszy Kompensacyjnych ocenie podlegały w szczególności:

- analiza wykonania planu przychodów,
- analiza realizacji kosztów,

⁴ Dalej odpowiednio: „FKBK”, „FKSO” i „FKZM”.

- analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- analiza prawidłowości sporządzania wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta oraz negatywnie wykonanie planu finansowego Funduszy Kompensacyjnych: Szczepień Ochronnych i Zdarzeń Medycznych, biorąc pod uwagę skalę nieprawidłowości w części 66 – RPP oraz potwierdzony w kolejnym roku brak należytego nadzoru nad prawidłowością przygotowania, realizacji i finansowania zadań należących do Rzecznika Praw Pacjenta, jak również stwierdzone nieprawidłowości w zakresie realizacji planu finansowego Funduszy Kompensacyjnych. NIK pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego Funduszu Kompensacyjnego Badań Klinicznych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

A. Dysponent część 66 – Rzecznik Praw Pacjenta

Ocena opisowa uzasadniona jest wagą i skalą stwierdzonych nieprawidłowości. W szczególności wydatkowano w całości środki w kwocie 31 980,00 zł na realizację zadania inwestycyjnego (zakup, dostawa i montaż na fasadzie budynku dwóch podświetlanych napisów „RZECZNIK PRAW PACJENTA”), które nie zostało zrealizowane w 2024 r. W stosunku do podmiotów, z którymi zawierane były umowy, wadliwie określono wymogi dotyczące formy i zasad rozliczania, dodatkowo nie przestrzegano postanowień zawartych umów, w tym dokonywano płatności w zawyżonych wysokościach. Nie zapewniono przestrzegania wymogów dotyczących Polityki Kontroli Dostępu⁶ w BRPP w zakresie odbierania uprawnień w systemach informatycznych i dostępu do pomieszczeń. Ewidencjonowano zdarzenia gospodarcze w niewłaściwych okresach sprawozdawczych. Dokonywano płatności na podstawie faktur proforma. Naruszono wewnętrzne procedury w zakresie udzielania zamówień publicznych.

NIK opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta.

W ocenie NIK stwierdzone nieprawidłowości świadczą o niewystarczającym nadzorze w wymienionych obszarach, w ramach części 66 - Rzecznik Praw Pacjenta, oraz o niezapewnieniu w pełni skutecznej kontroli zarządczej, wymaganej przez art. 68 i 69 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷.

B. Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych

Pozytywna ocena NIK została sformułowana pomimo stwierdzonej nieprawidłowości w zakresie dokonywania zwrotów środków należnych sponsorom. Zwroty te realizowano z pominięciem wewnętrznej procedury

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Będącej elementem Polityki Bezpieczeństwa Informacji w BRPP.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm. Dalej: „ufp”.

dotyczącej kontroli merytorycznej dokonywanych wydatków. Wystąpiły ponadto przypadki ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych w niewłaściwych okresach sprawozdawczych, co jednak nie wpłynęło bezpośrednio na realizację zadań FKBK. NIK opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w FKBK.

C. Fundusz Kompensacyjny Szczepień Ochronnych

Ocena negatywna wynika z niepełnego nadzoru nad realizacją zadania w zakresie dokonywania wypłat świadczeń kompensacyjnych z naruszeniem terminu ich dokonywania, przypadków ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych w niewłaściwych okresach sprawozdawczych. NIK opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w FKSO.

D. Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych

Ocena negatywna wynika dokonywania nieterminowych wypłat świadczeń kompensacyjnych oraz przypadków ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych w niewłaściwych okresach sprawozdawczych. NIK opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w FKZM.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

A. Dysponent części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2024⁹ w części 66 – RPP zaplanowano dochody w kwocie 102,0 tys. zł. Dochody wykonane wyniosły 1256,8 tys. zł¹⁰ i stanowiły 1232,2% planu. W stosunku do dochodów zrealizowanych w 2023 r. (487,1 tys. zł) wzrosły o 158,1%. Jak wyjaśnił Rzecznik *planowane dochody uwzględniały szacunki i nie były możliwe do precyzyjnego określenia. Wzrost dochodów wynikał z intensyfikacji działań dotyczących nakładanych kar pieniężnych w ramach prowadzonych postępowań w zakresie ochrony zbiorowych praw pacjentów.*

(akta kontroli str. 311-317, 368-372, 3820-4160)

Na koniec 2024 r. należności pozostałe do zapłaty wyniosły 747,2 tys. zł, co stanowiło spadek o 42,1% w stosunku do 2023 r. (1291,5 tys. zł). W przypadku należności wymagalnych w BRPP prowadzono samodzielnie czynności windykacyjne lub prowadziły je organy egzekucyjne. W 2024 r. nie wystąpiły należności, które uległy przedawnieniu, nie było należności umorzonych, należności uznanych za nieściągalne, nie było również przypadków odraczania płatności lub rozkładania na raty.

(akta kontroli str. 3820-3837, 3872-3908, 3975-3997)

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. Dz. U. poz. 122, ze zm.

¹⁰ Największe dochody dotyczyły wpływu z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz od osób fizycznych.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli nie dokonuje oceny w zakresie dochodów budżetowych/ Działania kontrolne polegały wyłącznie na analizie porównawczej wykonanych dochodów.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2024 wydatki w części 66 - RPP zaplanowano w kwocie 26 699,0 tys. zł. W trakcie roku nie zwiększano planu wydatków.

W 2024 r. wydatki budżetowe zrealizowano w kwocie 26 697,0 tys. zł, co stanowiło 99,9% planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. (18 194,9 tys. zł) wydatki wzrosły o 46,7%. W strukturze zrealizowanych wydatków największy udział miały wydatki dotyczące: wynagrodzeń osobowych wraz z pochodnymi, które stanowiły 69,0% całości poniesionych wydatków (18 418,1 tys. zł); opłat za administrowanie i czynsze za budynki – 12,0% (3204,0 tys. zł); zakupu usług pozostałych – 9,0% (2414,3 tys. zł). Wydatki poniesiono także na: zakup materiałów i wyposażenia, co stanowiło 2,3% poniesionych wydatków (611,5 tys. zł) oraz wynagrodzenia bezosobowe dotyczące umów zleceń i o dzieło – 2,0% (527,3 tys. zł).

W 2024 r. zobowiązania wymagalne nie wystąpiły, jak również nie wystąpiły wydatki niewygasające.

Rzecznik wprowadzał zmiany do planu finansowego na podstawie art. 171 ufp, dokonując przesunięć pomiędzy poszczególnymi paragrafami klasyfikacji budżetowej w ramach kwoty wydatków określonych w ustawie budżetowej. Ponadto w 2024 r. dokonano czterech zmian dotyczących planu wydatków majątkowych o czym każdorazowo, zgodnie z art. 171 ust. 3 ufp, informowano Ministra Finansów.

(akta kontroli str. 311-317, 3998-4160, 4230-4465, 4567-4797, 5067-5071)

W roku 2024 BRPP nie otrzymało środków z rezerw celowych budżetu państwa oraz nie wystąpiły blokady planowanych wydatków.

(akta kontroli str. 311-317, 3329-3331)

Prezes Rady Ministrów, na podstawie art. 14 ust. 21 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹¹, skierował do RPP pismo w sprawie wskazania sytuacji finansowej urzędu, w tym stanu środków, ich zaangażowania i zobowiązań Biura wraz z budżetem funduszy będących w dyspozycji Rzecznika. Z dokumentacji BRPP wynikało, że środki będące w dyspozycji Rzecznika w części 66 – RPP nie pozwalały na wygospodarowanie oszczędności. Natomiast wskazano możliwości, w tym zakresie w odniesieniu do środków jednego z Funduszy. Szczegółowe informacje zawarto w części B-FKBK pkt 1.2 *wykonanie planu kosztów* niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 311-317, 360, 412-418)

Przeciętne zatrudnienie w BRPP wyniosło 116 etatów i było o dziesięć etatów wyższe niż w 2023 r. Wydatki na wynagrodzenia brutto w 2024 r. wyniosły 15 592,7 tys. zł i wzrosły o 35,7% w porównaniu do roku 2023 (4099,48 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na osobę w 2024 r. wyniosło 11,2 tys. zł, tj. było o 24,0% wyższe niż w 2023 r. (9,04 tys. zł). Wynagrodzenie

¹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 167, ze zm.

członka korpusu służby cywilnej wzrosło w 2024 r. o 12,0%, z 9,25 tys. zł w 2023 r. do 10,36 tys. zł. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowane w budżecie zostały wykonane zgodnie z planem rzeczowym i finansowym BRPP.

W 2024 r. dokonano wypłaty ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w łącznej wysokości 51,2 tys. zł. Dotyczyło to 10 osób. W pięciu przypadkach wypłata ekwiwalentu za niewykorzystany urlop była spowodowana przebywaniem pracownika na zwolnieniu lekarskim w ostatnich dniach zatrudnienia. W pozostałych przypadkach wypłata wynikała z porozumienia pomiędzy pracownikiem a BRPP i podyktowana była koniecznością zakończenia jak największej liczby prowadzonych spraw, rozliczenia się z posiadanego sprzętu lub rozwiązania umowy bez zachowania okresu wypowiedzenia¹¹ i bez możliwości wykorzystania urlopu wypoczynkowego.

(akta kontroli str. 311-317, 360, 412-418, 4918-4941)

W 2024 r. BRPP zawarło łącznie 20 umów cywilnoprawnych trwających trzy miesiące lub dłużej, bądź powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres, tj. o 33,3% mniej w porównaniu do 2023 r.

Szczegółową analizą objęto 22 umowy spośród wszystkich realizowanych w 2024 r. (w tym zawartych przed tym rokiem) umów cywilnoprawnych w BRPP. Sześć dotyczyło dodatkowego wynagrodzenia w zakresie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego¹² i zostało zawartych z własnymi pracownikami, dwie – wsparcia Departamentu Organizacyjno-Administracyjnego, trzy – sporządzania opinii projektów rozstrzygnięć, sześć – sporządzania opinii medycznych oraz po jednej: obsługi całodobowej Infolinii BRPP, kierowania Radą Ekspertów, monitoringu mediów i obsługi wyjazdów służbowych kierownictwa BRPP po godzinach pracy oraz sporządzania analiz statystycznych dla Departamentu Postępowań Wyjaśniających, a także wsparcia legislacyjnego.

Czternaście umów, na 22 zbadane, było realizowanych zgodnie z ich postanowieniami. W przypadku pozostałych stwierdzono:

- realizację przedmiotu umowy niezgodnie z postanowieniami umowy,
- brak właściwego skonstruowania mechanizmu rozliczania przedmiotu umowy,

o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 311-317, 368-372, 455-465, 1680-2176, 2264-2384, 2434-2538, 3610-3628)

Ponadto w związku z wykonaniem ww. umów stwierdzono dziewięć przypadków zaksięgowania operacji gospodarczych udokumentowanych dowodami księgowymi w miesiącach dokonania zapłaty, a nie w miesiącach, w których wystąpiło zdarzenie gospodarcze, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 166-210, 1850-1859, 1988-1997, 2539-2543, 5159-5282, 5413-5428, 5435-5483)

W 2024 r. BRPP nie realizowało kampanii promocyjnych urzędu. Wystąpiły natomiast jednostkowe wydatki w zakresie: wykupu subskrypcji na portalach społecznościowych w celu promocji zamieszczanych na nich treści, sfinansowania nagród przyznawanych przez Rzecznika z okazji światowego dnia chorego, druku ulotek, zamieszczania filmów edukacyjnych popularyzujących wiedzę na temat praw pacjenta oraz realizacji dwóch konferencji dotyczących

¹¹ Umowę z pracownikiem wypowiedział RPP za rażące naruszenie obowiązków pracowniczych.

¹² Stosownie do art. 24⁴ ust. 2 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 499).

działań na rzecz bezpieczeństwa pacjentów. Łączna kwota ww. wydatków wyniosła 40,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 798-812)

W 2024 r. zrealizowano osiem wydatków inwestycyjnych¹³, na łączną kwotę 280,9 tys. zł. Wszystkie wydatki zostały ujęte w planie wydatków majątkowych na 2023 r., który zrealizowano w 100,0%. Realizacja jednego¹⁴ wydatku inwestycyjnego odbyła się z naruszeniem zawartej umowy, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 33-38, 394-401, 403-411, 1329-1358)

W roku 2024 r. nie wystąpiły wydatki z tytułu odsetek od nieterminowych płatności. Nie realizowano wydatków w ramach rezerw celowych i rezerwy ogólnej budżetu państwa. Nie dokonywano blokad wydatków budżetu państwa w ramach części 66 – RPP. Ponadto BRPP nie otrzymało dotacji bieżących i majątkowych z budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 311-317, 3329-3331)

Badanie wydatków przeprowadzono na próbie o wartości 3874,1 tys. zł, co stanowiło 51,4% wydatków pozapłacowych wykonanych w 2024 r. Doboru próby w kwocie 3603,4 tys. zł dokonano losową metodą MUS, na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów. Próbę uzupełniono o wydatki w wysokości 270,7 tys. zł, dobrane w sposób celowy¹⁵. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że zobowiązania były zaciągane prawidłowo, a wydatki ich dotyczące dokonywane były zgodnie z planem finansowym i w ramach zawartych umów. Poza wskazanymi niżej przypadkami nie stwierdzono wydatków niecelowych, niegospodarnych oraz nielegalnych.

W badanej próbie stwierdzono trzy przypadki dokonywania płatności na podstawie faktur proforma w łącznej kwocie 5,7 tys. zł, co było niezgodne ze sposobem prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3359-3393, 3629-3638, 4942-5018)

W planie zamówień publicznych na 2024 r. BRPP ujęło jedno zamówienie w trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁶, o wartości 300 tys. zł, z czego w 2024 r. wydatkowano 88,7 tys. zł. Dotyczyło ono świadczenia usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym na rzecz Biura w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych, kurierskich oraz zwrotów przesyłek niedoręczonych przez okres 24 miesięcy.

Cztery zamówienia, na które w 2024 r. wydatkowano łącznie 22,5 tys. zł realizowano przy udziale Centrum Obsługi Administracji Rządowej¹⁷.

¹³ Dostawa depozytariusza kluczy, Systemu kontroli dostępu na drzwiach wejściowych, Oprogramowania z licencją do zarządzania infrastrukturą IT, Dostawy i montażu klimatyzatora w pomieszczeniu Archiwum, Wykonanie, dostawa i montaż podświetlanego przestrzennego logo i jego części tekstowej Rzecznik Praw Pacjenta w recepcji budynku, Zakupu systemu audio do dużej i małej Sali konferencyjnej wraz z montażem, Zakup, dostawa instalacja i konfiguracja systemu kamery konferencyjnej w Sali konferencyjnej dużej oraz Zakup, dostawa i montaż na fasadzie budynku dwóch podświetlanych napisów – Rzecznik Praw Pacjenta.

¹⁴ Zakup, dostawa i montaż na fasadzie budynku dwóch podświetlanych napisów – Rzecznik Praw Pacjenta.

¹⁵ W doborze celowym ujęto m.in.: wydatki inwestycyjne, zakup sprzętu komputerowego, telefonów komórkowych, słuchawek oraz mebli.

¹⁶ Dz. U. 2024.1320. Dalej: „upzp”.

¹⁷ Jednostka gospodarki budżetowej powołana w celu zapewnienia realizacji zadań publicznych na rzecz KPRM, w tym będąca Centralnym Zamawiającym dla jednostek administracji rządowej.

W przypadku 581 zamówień w 2024 r. stosowano, z uwagi na ich wartość nieprzekraczającą 130,0 tys. zł netto, postanowienia Regulaminu dokonywania wydatków i zawierania umów w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta¹⁸. Łączna wartość wydatków z tego tytułu wyniosła 2 082,8 tys. zł. Ponadto 10 zamówień o wartości 111,1 tys. zł sfinansowano ze środków FKSO i FKZM.

W 2024 r. poniesiono wydatki w kwocie 4 400,9 tys. zł¹⁹ z tytułu 14 zamówień udzielonych przed 1 stycznia 2024 r., z czego trzy z nich realizowane były w trybie podstawowym i dotyczyły zakupu: usług sprzątania budynku (198,3 tys. zł), usług pocztowych (192,9 tys. zł²⁰) oraz usługi obsługi infolinii (565,9 tys. zł). Kolejne dwa zamówienia realizowane w innym trybie²¹ dotyczyły zakupu usług obsługi Telefonicznej Infolinii Pacjenta w ramach postępowania wspólnie prowadzonego z NFZ (wydatek 66,4 tys. zł) i najmu nieruchomości przy ul. Płockiej 11/13 w Warszawie na kwotę 3 204,0 tys. zł.

Badaniem szczegółowym pod kątem prawidłowości realizacji postępowań objęto trzy zamówienia:

- jedno udzielone w trybie podstawowym, dotyczące usług sprzątania, na którą wydatkowano w 2024 r. 198,3 tys. zł, zamówienie zostało udzielone zgodnie z przepisami upzp i zrealizowane zgodnie z treścią zawartej umowy,
- dwa zamówienia udzielone z wyłączeniem upzp ze względu na wartość zamówienia, do przeprowadzenia których zastosowano regulacje wewnętrzne. Dotyczyły one organizacji wydarzenia „Partnerstwo Instytucjonalne Rzecznika Praw Pacjenta” na XX Forum Rynku Zdrowia organizowanym 21 i 22 października 2024 r.²² za kwotę 158,7 tys. zł oraz wsparcia koordynatora projektu ds. rozliczenia i zamknięcia projektu pn. „Po pierwsze pacjent – działania Rzecznika Praw Pacjenta na rzecz poprawy jakości usług zdrowotnych”²³ za kwotę 72 tys. zł. Zamówienia realizowano zgodnie z regulaminem wydatków, jednak w przypadku wydarzenia nie zamieszczono zapytania ofertowego na stronie internetowej zamawiającego i nie przekazano wykonawcy informacji o udzielonym zamówieniu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 813-1332, 1329-1332)

W dokumentach rozliczeniowych dotyczących badanych zamówień w trzech na 17, faktury VAT zostały niewłaściwie ujęte w księgach BRPP o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: 166-210, 793-797, 984-992, 1081-1106, 1132-1165, 2539-2557)

W odniesieniu do realizacji zadań dotyczących zamykania Projektu EU (zakończonego 31 grudnia 2023 r.) stwierdzono dwa przypadki świadczenia usług na rzecz BRPP w 2024 r. przez osoby nieuprawnione, którym nie cofnięto uprawnień w związku z wcześniejszą realizacją umów, na podstawie których

¹⁸ Wprowadzonym zarządzeniem nr 6/2021 Dyrektora Generalnego Biura Rzecznika Praw Pacjenta z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu dokonywania wydatków i zawierania umów w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta; dalej: Regulamin wydatków.

¹⁹ Dane dotyczące kwot wydatkowanych w 2024 r. z tytułu zamówień przedstawiono na podstawie ewidencji księgowej (kwota na umowie potwierdzona) przedłożonych do kontroli 11 marca 2025 r.

²⁰ Z czego 167,4 tys. zł finansowane było przez Biuro i 25,5 tys. zł finansowane było w ramach trzech obsługiwanych przez Biuro Funduszy Kompensacyjnych.

²¹ Zamówienie dotyczące infolinii realizowano we współpracy z NFZ w ramach przetargu nieograniczonego, natomiast dotyczące najmu nowej siedziby BRPP realizowano w oparciu o art. 11 ust. 1 pkt 6 upzp.

²² Dalej: „wydarzenie”.

²³ Dalej: „projekt UE”.

świadczyły one zadania na rzecz BRPP²⁴. Powyższe dotyczyło odbierania uprawnień w zakresie dostępu do aktywów informacyjnych BRPP, w tym do budynków i pomieszczeń, sprzętu i urządzeń oraz systemów informatycznych w 2024 r. Kwestie dostępu regulowała Polityka Kontroli Dostępu w BRPP stanowiąca załącznik nr 8 do Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji w BRPP²⁵. Ponadto w pięciu przypadkach (z 12 badanych w zakresie dostępu do pomieszczeń i systemów informatycznych BRPP) stwierdzono nieprzestrzeganie zasad ww. polityki w odniesieniu do pracowników, z którymi zakończył się stosunek pracy. Łącznie zatem stwierdzono siedem (na 12 badanych) przypadków:

- niesporządzania i nieprzekazania przez komórkę kadrową wniosków o cofnięcie uprawnień do systemów informatycznych BRPP,
- cofnięcia uprawnień pracownikowi z pominięciem systemu Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją²⁶,
- dostępu do pomieszczeń BRPP i poczty elektronicznej przez osobę, z którą wygasła umowa cywilnoprawna,

co było niezgodne z postanowieniami Polityki Kontroli Dostępu w BRPP, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto we wszystkich zbadanych przypadkach odbierano uprawnienia z opóźnieniem w stosunku do zakończenia świadczenia usług/pracy na rzecz BRPP. Opóźnienia w tym zakresie wynosiły do 162 dni.

W odniesieniu do dwóch osób, które zakończyły pracę na rzecz BRPP z końcem grudnia 2023 r. stwierdzono brak zgłoszenia wniosku do Ministra Zdrowia w zakresie dostępu do systemu SL²⁷ obsługującego projekt finansowany ze środków UE i zakończony w 2023 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 453-454, 605-708, 940-980, 1068-1080, 1501-1513)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niewłaściwie przygotowywano umowy cywilnoprawne i nie przestrzegano określonych w nich zasad ich realizacji. Dotyczyło to:

- siedmiu umów²⁸ zrealizowanych poza systemem EZD, których przedmiotem było opracowanie opinii medycznych na potrzeby RPP. Przedmiot umowy realizowano poprzez rozwiązania chmurowe (OneDrive), co było niezgodnie z § 2 ust. 3 i 4 tych umów, w których wskazano, że zlecenie sporządzenia opinii następuje przez jej udostępnienie w systemie EZD, a samo sporządzenie opinii – przez zatwierdzenie w formie wkładu własnego w EZD. Na umowy te w 2024 r. wydatkowano 78 220 zł.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że przewidywano przekazanie konsultantom medycznym laptopów, jednak postanowienia umów nie mogły być zrealizowane ze względu na brak sprzętu komputerowego, co w jego opinii nie mogło pozbawić wsparcia merytorycznego pracowników Biura

²⁴ W obydwu przypadkach 31 grudnia 2023 r. wygasł umowy: o pracę z pracownikiem oraz zleceńbiorcą (który w okresie późniejszym świadczył usługi na rzecz BRPP na podstawie kolejnej umowy objętej badaniem w ramach zamówień publicznych).

²⁵ Wprowadzone Zarządzeniem Nr 9/2023 RPP z dnia 23 marca 2023 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.

²⁶ Dalej: „EZD”.

²⁷ SL2014 - system wspierający realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach Funduszy Europejskich 2014-2020.

²⁸ 29/2024, 21/2024, 7/2023, 2/2024, 35/2024, 1/2024, 3/2024.

w ramach prowadzonych postępowań dotyczących świadczeń kompensacyjnych.

W ocenie NIK przedstawione w wyjaśnieniach okoliczności nie usprawiedliwiają realizowania umów niezgodnie ich postanowieniami. Wskazują natomiast jedynie na brak zabezpieczania środków (technicznych) niezbędnych do realizacji tych umów przez Dyrektora Generalnego, który stosownie do art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej²⁹ jest zobowiązany do zapewnienia ciągłości pracy urzędu;

(akta kontroli str. 718-744, 5159-5401, 5413-5434, 5486-5561, 5586-5522, 5816-5824, 5870-5876)

- umowy³⁰, której przedmiotem było m.in. sporządzanie analiz statystycznych, monitorowanie oraz bieżące uzupełnianie statystyk – wypłacono pełną kwotę wynagrodzenia za maj 2024 r., pomimo że umowa realizowana była tylko dwa dni. Powyższe naruszało § 3 ust. 2 umowy, określający, że wynagrodzenie oblicza się proporcjonalnie do liczby dni trwania umowy w danym miesiącu. Wypłacono wynagrodzenie w kwocie 1800 zł, tj. o 1045,2 zł więcej niż wynikało z umowy, co było działaniem niegospodarnym.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że zleceniobiorca w krótszym czasie wykonał całość zleconych prac, co było podstawą wypłaty wynagrodzenia. Podobne wyjaśnienia przedstawiła dyrektor komórki merytorycznej nadzorującej umowę.

NIK nie podziela powyższej argumentacji. Umowa stanowiła bowiem jednoznacznie, że wynagrodzenie miało być wypłacane „proporcjonalnie do liczby dni trwania Umowy w tym miesiącu”, a nie odpowiednio do pracochłonności zadania. W konsekwencji wysokość wypłaconej kwoty powinna być adekwatna do faktycznie przepracowanego czasu.

(akta kontroli str. 2088-2096, 2175-2176, 2264-2278, 2434-2440)

- umowy³¹ na obsługę całodobowej Infolinii RPP – realizowanej przez zleceniobiorcę w okresie 15 listopada - 15 grudnia 2024 r., tj. o jeden dzień dłużej, co było niezgodne z § 2 ust. 1 umowy, zgodnie z którym umowa miała być realizowana w terminie 15 listopada - 14 grudnia 2024 r. Dodatkowo BRPP w ramach tej umowy dokonało płatności w kwocie 4560,00 zł za całość realizacji przedmiotu umowy, co wynikało z nieustalenia w umowie stawki, która powinna być podstawą wyliczenia właściwej kwoty wynagrodzenia. Naruszało to § 3 ust. 1 umowy, wskazujący, że wynagrodzenie płatne będzie w wysokości ustalonej jako iloczyn wykorzystanych w okresie umowy roboczogodzin i stawki wynagrodzenia za jedną roboczogodzinę. W pkt 5 wniosku komórki merytorycznej o zawarcie przedmiotowej umowy podano: „120 godzin po 38,00 brutto za godzinę = 4560 brutto”. Zgodnie z przedłożonym rachunkiem całkowita liczba godzin realizacji przedmiotu umowy przez zleceniobiorcę wyniosła 76. Brak dostosowania wysokości kwoty wynagrodzenia do faktycznie przepracowanej liczby godzin wskazuje na nierzetelne sporządzenie i zawarcie przedmiotowej umowy.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że w związku z koniecznością utrzymania ciągłości działania infolinii za zgodą zleceniobiorcy dokonano zmiany terminu realizacji umowy. Podał również, że brak wskazania w umowie

²⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 409.

³⁰ 8/2024 z 1 marca 2024 r.

³¹ 28/2024 z 15 listopada 2024 r.

kwoty za roboczogodzinę wynikał z niedopatrzenia, podobnie jak brak pisemnej formy zmiany terminu obowiązywania umowy. Jednocześnie stosowne porozumienie z wykonawcą zostało zawarte 17 marca 2025 r. w toku kontroli NIK.

W ocenie NIK niedopatrzenie pracownika wskazane w wyjaśnieniach wskazuje – poza nierzetelnością w sporządzaniu umów – na niewłaściwy nadzór merytoryczny nad przygotowaniem, realizacją oraz rozliczeniem umowy;

(akta kontroli str. 1693-1713, 2088-2096, 2175-2176, 2264-2273, 2355-2356, 2441-2455)

- umowy³² na usługę szkoleniową polegającą na opracowaniu koncepcji zarządzania projektami w BRPP – odbioru przedmiotu umowy dokonano bez wymaganego protokołu potwierdzającego realizację zadania, co było niezgodne z § 6 ust. 1 i 2 tej umowy. Z tytułu umowy w 2024 r. wydatkowano 25 875 zł.

Jak wyjaśnił RPP w ramach realizacji projektu nie było konieczności sporządzania odrębnych protokołów, ponieważ prace były rozliczane etapowo, zgodnie z harmonogramem, a każdy etap był potwierdzany przez pracownika odpowiedzialnego za nadzór nad realizacją projektu zgodnie z ustaleniami pomiędzy stronami umowy.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, podkreślając, że postanowienia umowy powinny być przestrzegane zgodnie z jej treścią, ponadto w wyjaśnieniach nie wskazano formy potwierdzania etapów realizacji umowy i dokonywania za nie płatności.

(akta kontroli str. 4942-4968, 5792-5815, 5825-5831)

NIK zwraca uwagę, że powyższa nieprawidłowość świadczy o niezapewnieniu funkcjonowania w BRPP adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej (art. 68 i 69 ufp).

2. Do umowy³³ dotyczącej wsparcia BRPP w rejestracji wpływających dokumentów oraz przygotowania dokumentacji do składu chronologicznego za dwa miesiące wykazano dwie³⁴ „ewidencje liczby godzin wykonywania zlecenia dla Biura Rzecznika Praw Pacjenta” niezgodne z harmonogramem w niej ustalonym (wystąpiły przypadki pracy po 13-14 godzin). Ponadto z przedłożonej do rozliczenia ewidencji godzin za październik 2024 r. nie wynikało świadczenie usługi w czasie, w którym faktycznie realizowano postanowienia umowy poprzez dokonywanie rejestracji korespondencji przychodzącej w systemie EZD. Ponadto w umowie wskazano sposób weryfikacji przedmiotu umowy tylko poprzez wykazanie ewidencji liczby godzin pracy zleceniobiorcy w danym okresie. Powyższe wskazuje na niesprawowanie rzetelnego nadzoru nad realizacją umowy, w związku z którą wydatkowano 4 800 zł.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że wykazany czas realizacji umowy zlecenia w godzinach przekraczających zaplanowane w harmonogramie, wynikał z charakteru umowy i braku bezpośredniego nadzoru nad realizacją umowy. NIK wskazuje, że w toku kontroli (27 marca 2025 r.) zleceniobiorca sporządził nowy rachunek wraz z ewidencją liczby godzin, w której wskazano dzień pominięty w poprzednim rozliczeniu oraz zmniejszono maksymalne liczby godzin pracy w danych dniach.

³² 41/2023 z 4 sierpnia 2023 r.

³³ 17/2024 z 3 października 2024 r.

³⁴ Dot. października i listopada 2024 r.

W ocenie NIK treść umowy nie zabezpieczała w pełni interesów BRPP pod względem możliwości weryfikacji realizacji wykonania przedmiotu umowy. W tej sytuacji (a Dyrektor Generalny również wskazał, że nie posiadał innych dowodów realizacji umowy oprócz informacji ze strony zleceniobiorcy) opisana weryfikacja sposobu realizacji umowy nie może być uznana za rzetelną.

(akta kontroli str. 1788-1795, 2088-2097, 2175-2176, 2252-2273, 2373-2376)

Powyższe nieprawidłowości, dotyczące rzetelności realizacji postanowień umów cywilnoprawnych (powtarzające się po kontroli wykonania budżetu za 2023 r.), świadczą o wadliwym funkcjonowaniu kontroli zarządczej w BRPP. W ocenie NIK brak bieżącego, adekwatnego monitorowania realizacji i rozliczania umów skutkowało niezapewnieniem w pełni gospodarnego wydatkowania środków.

3. W 2024 r. dokonano płatności na podstawie trzech faktur *proforma* w łącznej kwocie 5 695,5 zł, a następnie z racji otrzymania tej formy faktur ostatecznie poniesiono wydatek w kwocie 8 011,00 zł. Zaliczkowane przez BRPP wydatki na podstawie faktur *proforma* dotyczyły kosztów poniesionych na usługi hotelowe w związku z organizacją i uczestnictwem RPP lub pracowników BRPP w konferencji „Bezpieczeństwo pacjenta” oraz podczas IX kongresu Wyzwań Zdrowotnych jak również usługi cateringowej.

Wydatkowanie środków budżetowych na podstawie faktur *proforma* naruszało § 15 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych³⁵ stanowiący, że zaliczki mogą być udzielone wyłącznie w zakresie określonym w odrębnych przepisach.

Rzecznik wyjaśnił m.in., że *po otrzymaniu wystąpienia pokontrolnego za 2023 r. wskazującego m.in. na to, że realizowanie płatności na podstawie faktury proforma nie jest prawidłowe, wprowadziliśmy działania naprawcze polegające na zaprzestaniu regulowania płatności z tytułu zakupu usług dokumentem proforma*. Rzecznik wskazał, że przypadki z 2024 r. dotyczyły pierwszego kwartału. BRPP organizowało konferencje, na które zapraszano gości również spoza Warszawy i zasadne było zamówienie usług z wyprzedzeniem. Jako uzasadnienie dla ponoszenia wydatków na podstawie faktur *proforma* wskazano zapisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, gdy na wniosek daje się zaliczkę na niezbędne koszty podróży. Rzecznik uznał zatem, iż biorąc pod uwagę szczególny, indywidualny i wyjątkowy charakter tych przypadków, koszty dotyczące delegacji mogą podlegać zaliczkowaniu.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, ponieważ dokonywanie zakupów i ponoszenie wydatków powinno być dokumentowane fakturą VAT, a stosowanie faktur *proforma* powinno być wyjątkiem zarezerwowanym dla sytuacji szczególnych. Przedstawione wyjaśnienia nie wskazują na konieczność korzystania z tej formy płatności i stanowią działania sprzeczne z przywołanym przepisem. Biorąc pod uwagę, że Rzecznik wskazał na zaprzestanie takich płatności, NIK odstąpiła od formułowania wniosku w tej kwestii.

(akta kontroli str. 3359-3393, 3629-3638, 4942-5018, 5792-5815, 5825-5831)

³⁵ Dz.U. z 2019 r. poz. 1718.

4. Stwierdzono 12 przypadków ujęcia w księgach rachunkowych BRPP operacji gospodarczych udokumentowanych dowodami księgowymi w miesiącach dokonanej zapłaty, a nie w miesiącach, których dotyczyły zdarzenia gospodarcze, co naruszało art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁶ oraz § 11 ust. 4 zarządzenia nr 22/2018 Dyrektora Generalnego BRPP z dnia 6 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji obsługi obiegu i kontroli dowodów finansowo księgowych zasad ich sporządzania i ewidencji w BRPP³⁷. Wspomniane dowody dotyczyły kwoty łącznej 93 733,72 zł.

Jak wyjaśniła Główna Księgowa, przypadki omyłkowego zakwalifikowania dokumentów do innego okresu sprawozdawczego wynikały z omyłki pracownika, natłoku pracy, absencji chorobowej pracownika oraz nierozstrzygniętymi naborami mającymi na celu zwiększenie zasobów kadrowych komórki ds. rachunkowości.

Zdaniem NIK ujęcie w księgach rachunkowych operacji dotyczących dokumentów będących podstawą płatności powinno następować zgodnie z przepisami i przyjętymi procedurami, w tym przypadku z instrukcją obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

(akta kontroli str. 166-210, 793-797, 984-992, 1081-1084, 1132-1139, 1144-1148, 2539-2557, 5159-5282, 5413-5428, 5435-5483)

5. Potwierdzono odbiór przedmiotu umowy nr 84/2024 na zakup, dostawę i montaż na fasadzie budynku dwóch podświetlanych napisów „RZECZNIK PRAW PACJENTA” pomimo faktycznego niezrealizowania umowy przez wykonawcę. W związku z tym w 2024 r. poniesiono wydatek na niewykonaną umowę w kwocie 31 980,00 zł

Umowa określała termin realizacji przedmiotu na 31 grudnia 2024 r. Przedłożony protokół odbioru z 30 grudnia 2024 r. został przyjęty bez zastrzeżeń i podpisany ze strony zamawiającego przez pracownika Departamentu Organizacyjno-Administracyjnego³⁸. W trakcie kontroli stwierdzono, że faktyczne wykonanie umowy nastąpiło później i miało miejsce w dniach 7-9 stycznia 2025 r. Pomimo niezrealizowania umowy, wykonawca 30 grudnia 2024 r. przedłożył fakturę z tytułu realizacji umowy, która została zatwierdzona pod względem merytorycznym przez Dyrektora DOA, co skutkowało poniesieniem wydatku przez BRPP pomimo braku realizacji przedmiotu umowy³⁹, tj. przedwcześnie. Powyższe działania świadczą o nierzetelnej weryfikacji realizacji umowy.

Pracownik DOA odpowiedzialny za realizację przedmiotu umowy wyjaśniła, że nie było pełnej jej realizacji, tj. montażu liter z podświetleniem na elewacji budynku na dzień 30 grudnia 2024 r. Ponadto wskazała, że faktyczny montaż rozpoczął się od 7 stycznia 2025 i trwał kilka dni. Jednocześnie podała, że *że się stało, że nie zaznaczyłam w protokole żadnych uwag i że nie zawiera on żadnych informacji o faktycznym montażu w późniejszym terminie lub uwag i zastrzeżeń.*

Zastępca Dyrektora DOA wyjaśniła, że rozmowy były prowadzone na różnych szczeblach oraz że była przekonana o terminowej realizacji zadania z uwagi na fakt, że były zabezpieczone środki na ten cel w 2024 r. Nie potrafiła dokładnie wskazać, kiedy przekazano jej protokół odbioru. Informacje o zamówieniu przekazywał jej nadzorujący pracownik. Jednocześnie Zastępca

³⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

³⁷ Dalej: „instrukcja obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych”.

³⁸ [redacted]; dalej: „DOA”.

³⁹ Płatność zrealizowana 30 grudnia 2024 r.

Dyrektora DOA nie potrafiła wskazać, kiedy dokonywała weryfikacji realizacji przedmiotowego zadania, natomiast podała, iż przed 30 grudnia 2024 r. wykonano i zrealizowano dostawę liter. Pozostaje to w sprzeczności z wyjaśnieniami pracownicy, w których wskazano: *miałam jedynie świadomość wyprodukowania przez wykonawcę liter, które jednak nie zostały dostarczone, ale byłam w posiadaniu zdjęć, że one istnieją (...) informację tą dostałam e-mailem od wykonawcy 30 grudnia 2024 r. gdy podpisywałam protokół odbioru.* Potwierdził to również zleceniobiorca: *litery zamówione przez BRPP zostały (...) dostarczone do montażyстів przed 30 grudnia.*

Dyrektor DOA wyjaśnił m.in., że nie weryfikował faktycznego stopnia realizacji przedmiotu umowy i nie nadzorował jej bezpośrednio.

Z wyjaśnień Głównej Księgowej wynika, że zaksięgowanie i zatwierdzenie do wypłaty nastąpiło po otrzymaniu niezbędnych dokumentów, które zostały poddane kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej, a wypłata nastąpiła po akceptacji Dyrektora Generalnego.

Dyrektor Generalny wyjaśnił m.in., że opierał się na informacji od kierowników komórek organizacyjnych, a delegowanie zadań jest jednym z elementów sprawowanej kontroli zarządczej.

Podwykonawca⁴⁰ wyjaśnił m.in., że usługa musiała zostać skończona do końca 2024 r. oraz wskazał, że faktyczny montaż odbył się w dniach 7-9 stycznia 2025 r., a pełne wykonanie przedmiotu umowy nastąpiło 9 stycznia 2025 r. Podwykonawca dodał, że odczuwał ze strony RPP presję na montaż napisów do końca 2024 r. Zleceniobiorca wyjaśnił, że od 31 grudnia 2024 r. były wykonywane prace związane z montażem liter.

W ocenie NIK przedłożone wyjaśnienia wskazują na brak faktycznego nadzoru nad realizacją umowy przez poszczególne komórki organizacyjne i osoby odpowiedzialne w BRPP. Akceptacja niezgodnych z prawdą dokumentów skutkowałą dokonaniem nieuzasadnionego (w świetle postanowień umowy) i przedwczesnego wydatku za usługę, która nie została zrealizowana w terminie.

(akta kontroli str. 33-38, 394-411, 442-452, 466-507, 543-598, 634-636, 706-708, 712-717, 745-748, 768-780, 940-980, 1215-1218, 1482-1486, 1492-1500, 1627-1632, 1654-1671, 3359-3393, 5105-512, 5738-5743, 5767-5791, 5861-5869)

6. W trakcie postępowania o udzielenie zamówienia na organizację wydarzenia, którego wartość oszacowano na 129 tys. zł, nie zamieszczono zapytania ofertowego na stronie internetowej zamawiającego, co było niezgodne z § 8 ust. 9 Regulaminu wydatków, który stanowił, że obowiązek taki powstaje dla zamówień przekraczających 50 tys. zł netto. Dodatkowo Biuro nie spełniło wymogu określonego w § 9 ust. 12 Regulaminu wydatków, dotyczącego niezwłocznego przekazania informacji o udzielonym zamówieniu po zawarciu umowy.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że przyczyną nieopublikowania na stronie zamawiającego zapytania ofertowego było odstępianie od standardowej procedury z uwagi na indywidualny charakter zamówienia. Usługa była świadczona przez wykonawcę, który był inicjatorem i organizatorem wydarzenia. Obowiązek przekazania informacji o udzielonym zamówieniu został uznany za zbędny, gdyż wykonawca był jednocześnie inicjatorem i organizatorem wydarzenia, bezpośrednio zaangażowanym w jego realizację.

⁴⁰ Realizujący faktycznie montaż w imieniu zleceniobiorcy, z którym BRPP zawarło umowę nr 84/2024 z 24 grudnia 2024 r.

NIK zauważa, że BRPP obowiązane jest postępować zgodnie z przyjętymi procedurami, w tym przypadku z Regulaminem wydatków, który nie przewidywał odstępstw, nawet w przypadku zamówień o „indywidualnym charakterze”.

(akta kontroli str. 813-939, 1166-1227)

7. W BRPP nie przestrzegano zasad dotyczących nadawania, modyfikowania i odbierania uprawnień dostępu do budynków, pomieszczeń, sprzętu i urządzeń oraz systemów informatycznych określonych w Polityce Kontroli Dostępu w BRPP. Dotyczyło to następujących przypadków odbierania uprawnień w systemach informatycznych i dostępu do pomieszczeń:

- w siedmiu z 12 badanych przypadków (41,7%) nie sporządzano i nie przekazywano przez „komórkę do spraw kadrowych”⁴¹ Pełnomocnikowi RPP ds. systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji⁴² wniosków o cofnięcie uprawnień dla pracowników oraz jednego zleceniobiorcy, z którymi BRPP nie posiadało zawartych umów. Było to niezgodne z postanowieniami Rozdziału 8 pkt 8.3 lit. a Polityki Kontroli Dostępu w BRPP stanowiącymi, że *w sytuacji zakończenia stosunku pracy i konieczności cofnięcia uprawnień, wniosek o wyrejestrowanie Użytkownika przekazuje komórka do spraw kadrowych poprzez EZD do Pełnomocnika ds. SZBI (...). W przypadku podmiotów zewnętrznych wniosek o wyrejestrowanie przekazuje Dyrektor Komórki wnioskującej o nadanie uprawnień.* Wniosek stanowił załącznik do ww. Polityki.

Z wyjaśnień Zastępcy DFK wynika, że posiadano informacje o złożonych wnioskach (dotyczących odebrania uprawnień) przez dyrektorów komórek, w których osoby te były zatrudnione;

- w jednym przypadku (8,3%) cofnięto uprawnienia z pominięciem systemu EZD i bez ww. wymaganego wniosku, tj. wyłącznie w oparciu o informację przekazaną pocztą elektroniczną, co było niezgodne z ww. przepisem Polityki Kontroli Dostępu w BRPP.

Pełnomocnik ds. SZBI wyjaśnił, że nie miał informacji w tym zakresie. Jak wyjaśniła Zastępcza Dyrektora DFK, przyczyną takiego działania było duże obciążenie obowiązkami pracowników komórki kadrowej i zmiany personalne na stanowisku Naczelnika Wydziału Kadr;

- w jednym przypadku dostęp do pomieszczeń BRPP i poczty elektronicznej miała osoba, z którą umowa cywilnoprawna wygasła z końcem 2023 r. Osoba ta posiadała do 12 lutego 2024 r. (kiedy zawarto nową umowę) dostęp do pomieszczeń BRPP oraz poczty elektronicznej⁴³. Pełnomocnik ds. SZBI wyjaśnił, że miał świadomość przebywania osoby w BRPP, lecz był przekonany, że przebywa ona w Biurze pod nadzorem innych pracowników BRPP. Jednocześnie wskazał, iż nie miał informacji o odebraniu tej osobie uprawnień i sprzętu pomimo złożenia stosownego wniosku.

W ocenie NIK funkcjonująca w BRPP Polityka Kontroli Dostępu nie przewidywała odstępstw co do postępowania w sytuacjach opisanych powyżej, zatem działania jakie miały miejsce w tym zakresie naruszały przejęte uregulowania. W szczególności umożliwienie dostępu do systemów informatycznych nie powinno mieć miejsca z uwagi na fakt przetwarzania

⁴¹ Zgodnie ze wskazaniem w Polityce Kontroli Dostępu w BRPP, dotyczyło to Departamentu Finansowego (dalej: DFK), w ramach którego funkcjonował Wydział Kadr.

⁴² Dalej: „Pełnomocnik ds. SZBI”.

⁴³ W ramach świadczenia przez nią usług dotyczących zakończenia projektu współfinansowanego ze środków UE na rzecz BRPP bez zawarcia z podmiotem zewnętrznym żadnej umowy.

w BRPP danych wrażliwych. W takich sytuacjach jakkolwiek zwłoka w odbiorze uprawnień nie znajduje uzasadnienia.

(akta kontroli str. 453-454, 619-636, 700-708, 940-980, 994-1001, 1501-1528, 1581-1607, 1654-1659, 4918-4941, 5105-5112)

8. Niezgłoszenie do Ministra Zdrowia wniosku w zakresie odebrania dostępu do systemu SL służącego do obsługi i realizacji zadań projektu współfinansowanego ze środków UE. Projekt zakończył się w 2023 r., jednakże w 2024 r. realizowano zadania dotyczące jego zakończenia (*zamykania projektu*⁴⁴). Niezgłoszenie dotyczyło osób, które uczestniczyły w jego realizacji, a zakończyły współpracę z BRPP w 2023 r.⁴⁵ Zgłoszenia w zakresie odebrania uprawnień Rzecznik Praw Pacjenta dokonał w toku kontroli, tj. 21 marca 2025 r.

Jak wyjaśnił RPP w odniesieniu do byłego pracownika, zalogował się on do systemu tylko raz po zakończeniu współpracy z BRPP, a bezpieczeństwo dostępu do danych w systemie zapewniono poprzez akceptację regulaminu przestrzegania zasad ochrony danych osobowych. W odniesieniu do podmiotu zewnętrznego RPP wyjaśnił, że posiadane upoważnienie do przetwarzania danych w systemie SL zapewniało gwarancję bezpieczeństwa przetwarzania danych związanych z projektem.

NIK nie podziela przedstawionych wyjaśnień z uwagi m.in. na brak możliwości weryfikacji zabezpieczenia danych ujętych w systemie przez osoby z niego korzystające, tym bardziej niezwiązane w żaden sposób z BRPP. Obowiązek niezwłocznego skierowania wniosku o odbiór dostępu był bowiem nałożony na RPP jako beneficjenta.

W ocenie NIK niezgłoszenie wniosku o odebranie uprawnień w stosunku do osób, które już nie realizowały zadań w projekcie było nierzetelne. Skutkiem tego zaniechania było posiadanie dostępu przez jedną z osób przez 15 miesięcy od zakończenia pracy w BRPP, a drugą – ponad siedem miesięcy od zakończenia świadczenia usług w zakresie realizacji zadań związanych z zamykaniem Projektu UE. Niedochowanie wymogów dotyczących odbierania uprawnień świadczy o niewłaściwym nadzorze w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa danych Projektu UE realizowanego przez RPP.

(akta kontroli str. 453-454, 605-708, 768-780, 940-980, 994-1001, 1487-1497, 5078-5080, 5102-5104, 5105-5112)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli w formie opisowej ocenia wykonanie budżetu państwa w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta w zakresie wydatków.

Biuro dokonując wydatków z budżetu państwa, co do zasady wydatkowało środki ujęte w planie finansowym w sposób celowy i poza stwierdzonymi przypadkami w zakresie wydatku majątkowego jak również wydatków dotyczących umów cywilnoprawnych - gospodarnie i rzetelnie. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły wydatkowania środków na nie zrealizowaną usługę oraz braku przestrzegania postanowień zawieranych umów cywilnoprawnych, w oparciu o które dokonywano wydatków. Ponadto wystąpiły przypadki dotyczące naruszeń: wewnętrznych regulacji dotyczących kontroli i obiegu dokumentów księgowych czy dokonywania płatności na podstawie faktur proforma, wewnętrznych regulacji dotyczących zamówień publicznych, które nie miały wpływu na prawidłowość realizacji zadań nałożonych na Rzecznika. NIK

⁴⁴ W 2024 r. realizowano zadania m.in. w zakresie: przekazania końcowego wniosku o płatność oraz weryfikacji poprzednich wniosków, w tym przedkładania Ministrowi Zdrowia dokumentów do kontroli, jak również zadania związane z oceną skutków projektu oraz archiwizacją.

⁴⁵ W jednym przypadku dotyczyło to okresu 1-12 lutego 2024 r. oraz 1 sierpnia 2024 r. – 21 marca 2025 r., a w drugim całego 2024 roku oraz prawie całego pierwszego kwartału 2025 r.

ocenia nadzór sprawowany przez Rzecznika nad realizacją zadań będących w jego kompetencji jako niewystraszający biorąc pod uwagę liczbę stwierdzonych nieprawidłowości.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta i sprawozdań jednostkowych Biura Rzecznika Praw Pacjenta:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach Biura były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 3834-4228)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w części 66 – Rzecznik Praw Pacjenta.

B. Fundusz Kompensacyjny Badań Klinicznych

I. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴⁶ kontrolowanej działalności

1. Wykonanie planu finansowego Funduszu Kompensacyjnego Badań Klinicznych

OBSZAR

1.1 Wykonanie planu przychodów

FKBK jest państwowym funduszem celowym utworzonym w celu wypłacania świadczeń kompensacyjnych w przypadku wystąpienia uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci uczestnika badania klinicznego w wyniku udziału w badaniu klinicznym zgodnie z art. 41 ust. 1 w związku z art. 44 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o badaniach klinicznych produktów leczniczych stosowanych u ludzi⁴⁷. Dysponentem FKBK jest RPP, który prowadzi postępowania dotyczące świadczenia kompensacyjnego i wydaje decyzje administracyjne w sprawie przyznania świadczenia i ustalenia jego wysokości

⁴⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 605. Dalej: ustawa o badaniach klinicznych.

lub odmowy przyznania takiego świadczenia, zgodnie z art. 41 ust. 2 i art. 52 ust. 1 ww. ustawy.

W 2024 r. zrealizowane przychody budżetowe FKBK w 2024 r. wyniosły 12 295,0 tys. zł i były niższe o 41,4% (o 8 884,1 tys. zł) od kwoty przyjętej w planie według ustawy budżetowej. Były natomiast o 28,9% (o 2 551,4 tys. zł) wyższe od uzyskanych w 2023 r.

Główne źródła przychodów w 2024 r. stanowiły:

- wpływy z wpłat sponsorów z tytułu wniosków o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne w wysokości 11 316,6 tys. zł, co stanowiło 92,0% kwoty przychodów; były one wyższe o 18,6% (o 9 538,9 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.,
- środki z opłat za złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne lub jego istotną zmianę, wnoszonych na rachunek bankowy Agencji Badań Medycznych (ABM), niewykorzystanych w danym roku budżetowym przez ABM w wysokości 241,5 tys. zł, co stanowiło 1,97% kwoty przychodów; w 2023 r. środków takich nie było (ustawa o badaniach klinicznych regulująca przekazywanie tych środków weszła w życie 14 kwietnia 2023 r.),
- opłaty za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia kompensacyjnego oraz za złożenie odwołania 1,8 tys. zł, co stanowiło 0,014% kwoty przychodów; były one wyższe o 18,7% (0,3 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.,
- wpływy z odsetek w wysokości 735,146 tys. zł co stanowiło 6,0% kwoty przychodów; były one wyższe o 261,8% (o 531,9 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.

Przyczyną odchyień wykonania przychodów w 2024 r. do 2023 r. w zakresie: wpływów ze środków z opłat za złożenie wniosku o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne lub jego istotną zmianę, wnoszonych na rachunek bankowy ABM, jak również niewykorzystanych w danym roku budżetowym było to, że w 2023 r. takich wpłat nie było, ponieważ przepisy regulujące przekazywanie tych środków weszły w życie 14 kwietnia 2023 r.; natomiast w odniesieniu do wpływów z odsetek ich istotny wzrost wynikał z większej kwoty środków lokowanych z uwagi na większą kwotę będącą w dyspozycji FKBK w 2024 r.

W 2024 r. przychody w zakresie tzw. opłat dotyczących złożenia wniosku o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne były wyższe o 97,3% w stosunku do planu z powodu braku możliwości przewidzenia faktycznej liczby firm prowadzących w Polsce badania kliniczne w danym roku. Przyczyną niższego o 89,5% wykonania planu w 2024 r. w zakresie wpływów z opłat za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia kompensacyjnego były, jak wyjaśniła Główna Księgowa trudności, a wręcz niemożliwość faktycznego przewidzenia liczby składanych wniosków do BRPP i złożenie w 2024 r. tylko dwóch wniosków.

(akta kontroli str. 2183-2199, 2213-2218, 2225, 3323-3328, 4052-4160, 4567-4795)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Na dzień 31 grudnia 2024 r. dla FKBK nie wystąpiły należności.

Zrealizowane w 2024 r. koszty Funduszu wyniosły 7 025,5 tys. zł, co stanowiło 50,5% kosztów zaplanowanych (13 905 tys. zł). Najwyższy udział kosztów (99,6% kosztów ogółem) stanowiły koszty dotyczące wpłaty środków na Fundusz Pomocy, zgodnie z dyspozycją Prezesa Rady Ministrów z 18 lipca 2024 r. wynikającej z przekazanej wcześniej informacji dotyczącej możliwości

niewydatkowania kwoty 7000,0 tys. zł z FKBK. Środki te zostały przekazane na rachunek Ministra Finansów 20 września 2024 r.

Pozostałe koszty wynoszące (0,4%) stanowiły koszty własne w wysokości 25,5 tys. zł dotyczące zakupu usług pocztowych i zmian w systemie EZD w kwocie 17,22 tys. zł (0,3% kosztów ogółem) oraz koszty poniesione na wynagrodzenia dla członków Zespołu do spraw Świadczeń z FKBK w kwocie 8,3 tys. zł.

Niższe od planowanego wykonanie kosztów FKBK wynikało z braku wypłat świadczeń kompensacyjnych. W 2024 r. pomimo złożenia dwóch wniosków na wypłaty świadczeń kompensacyjnych działając w oparciu o postanowienia art. 52 ust. 2 ustawy o badaniach klinicznych wydano dwa postanowienia odmawiające, ponieważ żaden z wniosków nie spełniał wymogów formalnych⁴⁸.

W 2024 r. FKBK nie ponosił kosztów na zakupy inwestycyjne.

Badaniem kosztów Funduszu objęto 19 zapisów księgowych dziennika BRPP dotyczących FKBK⁴⁹ w łącznej wysokości 384,8 tys. zł, z wyłączeniem środków przekazanych na Fundusz Pomocy. Badaniem objęto dokumentację dotyczącą wylosowanych zapisów ewidencji konta, które w przeważającej liczbie (15 z 19) dotyczyły zwrotów wpłat dokonanych przez sponsorów z tytułu wniosku o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne przed rozpoczęciem tego badania⁵⁰, w łącznej wysokości 324,1 tys. zł, tj. 84% badanej kwoty kosztów. Pozostałe koszty dotyczyły m.in. zwrotu omyłkowej wpłaty na FKBK, kosztów poniesionych na wypłatę dla członków Zespołu do spraw Świadczeń FKBK oraz usług w zakresie wsparcia technicznego Funduszu.

Sponsorzy występowali do BRPP z wnioskami o zwrot wpłaty w przypadkach określonych w art. 42 ust. 2 ustawy o badaniach klinicznych⁵¹. Wnioskowane kwoty były zwracane terminowo, stosownie do wymogów art. 42 ust. 4 i 5 tej ustawy. W odniesieniu do kosztów dotyczących dokonanych zwrotów, jak również pozostałych kosztów FKBK nie wystąpiły działania niegospodarne i niecelowe. Natomiast wystąpiły przypadki, w odniesieniu do dokonywanych zwrotów, braku dochowania wymogów określonych w wewnętrznej regulacji dotyczącej obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych w zakresie przekazywania dokumentacji wnioskowanych zwrotów do właściwej komórki merytorycznej, celem opisanie i sprawdzenia tych wniosków pod względem merytorycznym, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto stwierdzono przypadki ewidencjonowana zdarzeń gospodarczych dotyczących danego okresu sprawozdawczego w niewłaściwym miesiącu, co naruszało przepisy ustawy o rachunkowości oraz wewnętrzną regulację w tym zakresie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2183-2199, 2213-2218, 2225, 2402-2410, 2441-2538, 2539-2541, 2558-2621, 2916-2938, 3834-3837, 4052-4160, 4567-4795, 5094-5099)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W odniesieniu do dokonywanych zwrotów FKBK stwierdzono we wszystkich 15 badanych przypadkach (na łączną kwotę 324 083,8 zł) niedochowanie wymogów określonych w wewnętrznej regulacji dotyczącej obiegu i kontroli

⁴⁸ Dotyczyły badań klinicznych, które nie były objęte przepisami FKBK – rozpoczęły się przed 14 kwietnia 2023 r.

⁴⁹ Zaewidencjonowanych na koncie wydatków tego funduszu - konto 853.

⁵⁰ Art. 42 ust. 1 – wpłaty, zwroty wpłat art. 42 ust. 2 ustawy o badaniach klinicznych. Dotyczy wniosków składanych zgodnie z art. 9 ust 2 i 5 ustawy o badaniach klinicznych.

⁵¹ Np. gdy sponsor nie uzyskał pozwolenia na badanie kliniczne, gdy pozwolenie na badanie kliniczne wygasło lub zostało cofnięte przed rozpoczęciem.

dowodów finansowo-księgowych w zakresie przekazywania dokumentacji wnioskowanych zwrotów do właściwej komórki merytorycznej, celem opisanego i sprawdzenia tych wniosków pod względem merytorycznym. BRPP zwracało kwoty zawnioskowane przez sponsorów na podstawie art. 42 ust. 2 o badaniach klinicznych niezgodnie z § 7 ust. 2 załącznika do zarządzenia nr 22/20218 Dyrektora Generalnego Biura Rzecznika Praw Pacjenta z dnia 6 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych, zasadach sporządzania i ewidencji w BRPP.

W zakresie spraw prowadzonych w systemie EZD dotyczących zwrotów wpłat, które sponsorzy mieli obowiązek uiścić na konto BRPP w związku ze złożeniem do właściwego organu wniosku o wydanie pozwolenia na badanie kliniczne, BRPP dokonywało sprawdzenia takiego wniosku o zwrot wpłaty pod względem formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzało zwrot wpłaty. Natomiast komórki merytoryczne BRPP nie dokonywały sprawdzenia wniosków o zwrot wpłaty pod względem merytorycznym.

Dyrektor Departamentu Prawnego oświadczył, że zwrot wpłaty na FK BK „stanowi czynność materialno-techniczną, która wymaga wnikliwej analizy merytorycznej”. Ponadto wskazał, że RPP ocenia zasadność żądania sponsora, jak i spełnienie wymagań formalnych wniosku. Jednocześnie jednak – mimo prośby kontrolerów – nie przedstawił dowodów potwierdzających dokonywanie oceny merytorycznej przedmiotowych wniosków. Dyrektor Generalny wyjaśnił, że wypłaty dotyczące FK BK do listopada 2024 r. były przesyłane do DFK bez opisu merytorycznego bezpośrednio przez ówczesnego Dyrektora właściwego departamentu odpowiedzialnego za procedowanie postępowań w sprawie świadczeń kompensacyjnych. Od grudnia 2024 r. każda wypłata podlegała opisowi merytorycznemu przez komórkę merytoryczną.

NIK wskazuje, że brak potwierdzenia merytorycznego był niezgodny z instrukcją obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych i świadczy o braku należytego nadzoru w zakresie dokonywania zwrotów.

(akta kontroli str. pismo 166-210, 2183-2199, 2213-2218, 2225, 2402-2410, 2539-2541, 2558-2621, 2916-2938, 5078-5104)

2. W trzech przypadkach na 16 dotyczących zwrotów środków sponsorom, na łączną kwotę 70 834,4 zł, stwierdzono, iż operacje gospodarcze udokumentowane dowodami księgowymi będącymi podstawą płatności zostały ujęte w księgach rachunkowych BRPP do miesiący dokonanej zapłaty, a nie do miesiący, w których zaistniały zdarzenia gospodarcze, co naruszało art. 20 ust 1 ustawy o rachunkowości, a także § 11 ust. 4 instrukcji obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

Jak wyjaśniła Główna Księgowa, przypadki omyłkowego zakwalifikowania dokumentów do innego okresu sprawozdawczego wynikały z omyłki pracownika, natłoku pracy, absencji chorobowej pracownika oraz nierozstrzygniętymi naborami mającymi na celu zwiększenie zasobów kadrowych komórki ds. rachunkowości.

Zdaniem NIK ujęcie w księgach rachunkowych operacji dotyczących dokumentów będących podstawą dokonywania płatności powinno następować zgodnie z przepisami i przyjętymi procedurami, w tym przypadku w instrukcją obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

(akta kontroli str. 166-210 2539-2541, 2916-2917, 2927-2939, 2916-2938, 5094-5098)

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych Funduszu na 31 grudnia 2024 r. wynosił 14 975,7 tys. zł. Środki w całości zostały przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie overnight⁵², zgodnie z art. 78d ust. 2 ufp.

Środki lokowano przez cały 2024 r. a średnia kwota z 12 miesięcy przeznaczonych w zarządzanie O/N wynosiła 13 934,2 tys. zł. Przychody Funduszu z tytułu oprocentowania lokat O/N w 2024 r. wyniosły 735,1 tys. zł.

Środków Funduszu w 2024 r. nie przekazywano na lokaty terminowe oraz nie wystąpiły przeszkody dla terminowej realizacji wypłat środków Funduszu, środki były dostępne każdego dnia, a bieżące regulowane zobowiązań było zabezpieczone. Płynność finansowa Funduszu była badana na bieżąco po przygotowaniu i zatwierdzeniu sprawozdań z wykonania planów finansowych Funduszu.

Dysponent Funduszu w 2024 r. nie opracował pisemnego systemu zarządzania płynnością Funduszu. Natomiast opracowano w BRPP, obowiązujące od 1 stycznia 2025 r., zarządzenie w sprawie wprowadzenia zasad analizy płynności finansowej funduszy celowych wraz z regulacjami określającymi te zasady.

W roku 2024 nie było przypadków nabycia lub sprzedaży obligacji skarbowych.
(akta kontroli str. 3399-3516)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W ramach FKBK jest realizowane jedno zadanie, tj. wypłata świadczenia kompensacyjnego w przypadku wystąpienia uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub śmierci uczestnika badania klinicznego w wyniku udziału w badaniu klinicznym. W 2024 roku do BRPP wpłynęły dwa wnioski o wypłatę świadczenia kompensacyjnego z FKBK. Zostały zarejestrowane 4 lipca 2024 r. oraz 25 lipca 2024 r. Względem obydwu wniosków RPP wydał postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania z uwagi na fakt, że badania kliniczne objęte żądaniem wniosków, rozpoczęły się przed 14 kwietnia 2023 r., podczas gdy FKBK obejmuje szkody, do których doszło w wyniku udziału w badaniach klinicznych, rozpoczętych począwszy od 14 kwietnia 2023 r., czyli od dnia wejścia w życie ustawy o badaniach klinicznych.

(akta kontroli str. 2558-2621)

W 2024 r. w ramach FKBK nie realizowano kampanii promocyjnych i reklamowych.

(akta kontroli str. 798-812)

Plan FKBK zawiera pozycje odnoszącą się do zadania Funduszu, tj. wypłata świadczeń kompensacyjnych w związku z tym w BRPP nie opracowano planów w układzie rzeczowo-finansowym. Ewidencja księgowa umożliwiała ustalenie kwoty środków wypłacanych w ramach przyznawanych świadczeń. W 2024 r. w FKBK nie realizowano wydatków inwestycyjnych.

Analizy planów FKBK dokonywano na podstawie comiesięcznych sprawozdań Rb-40, a ich szczegółowość rzeczowo-finansowa pozwalała na ocenę stopnia realizacji zadania FKBK. Stosownie do wymogów art. 57 ustawy o badaniach

⁵² Dalej: „O/N”.

klinicznych RPP przekazywał za każde półrocze 2024 r. informację w zakresie realizacji zadania FK BK do wskazanych w przepisie organów.

RPP wykonuje działania przy pomocy BRPP⁵³, w skład którego wchodzi Departament Świadczeń Kompensacyjnych⁵⁴ odpowiedzialny za rozpatrywanie wniosków i prowadzenie postępowań w sprawie przyznania świadczenia kompensacyjnego z FK BK. Rzecznik sprawował nadzór nad FK BK przy pomocy Dyrektora Departamentu Świadczeń Kompensacyjnych. W 2024 r. BRPP pracowało nad optymalizacją działań wykonywanych w ramach zadań Funduszu w zakresie prowadzonych postępowań, m.in. poprzez zmiany wprowadzone w systemie EZD w zakresie przyspieszenia, ustrukturalizowania, a także ujednolicenia sposobu rozpatrywania wniosków, jak również celem pozyskiwania i analizowania danych statystycznych.

(akta kontroli str. 2183-2199, 2213-2218, 2225, 4567-4795)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego FK BK. NIK zwraca uwagę na stwierdzoną nieprawidłowość w zakresie dokonywania zwrotów opłat od sponsorów bez kontroli merytorycznej wniosków o wypłatę zwrotów. Okoliczności te nie wpłynęły bezpośrednio na wypłatę środków i ocenę prawidłowości realizacji działań dotyczących zwrotów udzielanych z FK BK, jednak świadczą o braku należytego nadzoru nad procesem dokonywania zwrotów. Ponadto wystąpiły przypadki niewłaściwego ujęcia w ewidencji księgowej dokonywanych wypłat. Nie stwierdzono przypadków nieterminowego zwrotu należnych sponsorom badań klinicznych.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość

2.1 Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta Funduszu Kompensacyjnego Badań Klinicznych:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2024 r. planu finansowego Funduszu (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33);
- z wykonania planu finansowego Funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Funduszu, a sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym zgodnie z danymi ujętymi w ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 3834-4228)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w FK BK.

⁵³ Zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy o RPP, Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy BRPP. Organizację Biura Rzecznika Praw Pacjenta, z jednoczesnym podstawowym podziałem merytorycznym zadań, określa statut BRPP, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 3 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2018 roku w sprawie nadania statutu BRPP.

⁵⁴ Organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres zadań komórek organizacyjnych oraz tryb pracy BRPP określa regulamin organizacyjny nadany przez RPP, wprowadzony Zarządzeniem nr 1/2018 z 12 stycznia 2018 r. ze zm.

C. Fundusz Kompensacyjny Szczepień Ochronnych

I. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵⁵ kontrolowanej działalności.

OBSZAR 1. Wykonanie planu finansowego Funduszu Kompensacyjnego Szczepień Ochronnych

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

FKSO jest państwowym funduszem celowym powołanym w celu wypłacania świadczeń osobom zaszczepionym, u których wystąpił niepożądany odczyn poszczepienny, a dysponentem Funduszu jest RPP zgodnie z art. 17b ust. 1-2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁵⁶. Postępowanie w sprawie przyznania świadczenia kompensacyjnego jest prowadzone przez Rzecznika, który wydaje decyzję administracyjną w sprawie przyznania świadczenia kompensacyjnego i jego wysokości albo odmowy przyznania tego świadczenia, zgodnie z art. 17d ust. 1 oraz 17 g ust. 1 ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych.

W 2024 r. zrealizowane przychody budżetowe FKSO wyniosły 6 523,5 tys. zł i były wyższe o 53,2% (o 2 264,5 tys. zł) od kwoty przyjętej w planie według ustawy budżetowej. Były również o 26,0% (o 1 345,8 tys. zł) wyższe od uzyskanych w 2023 r.

Główne źródła przychodów w 2024 r. stanowiły:

- wpływy z wpłat pochodzących od podmiotów, które zawarły ze Skarbem Państwa umowę na realizację dostaw szczepionek do przeprowadzania szczepień ochronnych w wysokości 5 862,54 tys. zł, co stanowiło 89,8% kwoty przychodów; były one wyższe o 27,4% (o 1 261,7 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.,
- wpływy z odsetek w wysokości 638,8 tys. zł, co stanowiło 9,8% kwoty przychodów; były one wyższe o 13,4% (o 75,5 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.,
- wpływy z opłat za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia w wysokości 22,1 tys. zł, co stanowiło 0,3% kwoty przychodów; były one wyższe o 63,5% (o 8,6 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.

Przyczyną wyższego wykonania przychodów w 2024 r. w stosunku do 2023 r. była m.in. zwiększona liczba złożonych wniosków, zawartych umów przez podmioty dokonujące wpłat oraz wyższa kwota lokowanych środków.

W odniesieniu do planu różnice wynoszące odpowiednio: 46,6%, 62,5%, i 219,4% wynikały z braku możliwości faktycznego oszacowania kwoty wpłat uzyskiwanych ze składanych wniosków, jak również kwot pochodzących z wpłat od podmiotów zawierających umowę na dostawę szczepionek oraz brak możliwości faktycznego oszacowania wpływu z tytułu odsetek.

(akta kontroli str. 2088-2176, 2183-2224, 2226, 2236-2238, 4567-4795, 5816-5824)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 924, ze zm., dalej: ustawa o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych.

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2024 r. koszty Funduszu wyniosły 902,7 tys. zł, co stanowiło 20,6% kosztów zaplanowanych (4 390,0 tys. zł).

Najwyższy udział kosztów (87,7% kosztów ogółem) stanowiły koszty dotyczące wypłaty środków na świadczenia kompensacyjne, które wyniosły 791,6 tys. zł. Koszty te były niższe o 547,0 tys. zł, tj. o 40,9%, w stosunku do kosztów w roku 2023.

Pozostałe koszty wyniosły 111,1 tys. zł (12,3%) i dotyczyły:

- kosztów własnych (wynagrodzenia dla członków Zespołu do spraw Świadczeń z FKSO) w kwocie 82,4 tys. zł (9,1% kosztów ogółem) i były one niższe o 8,5 tys. zł, tj. o 9,4%, w stosunku do roku 2023;
- zakupu usług⁵⁷ w kwocie 27,3 tys. zł (3,0% kosztów ogółem) i były one wyższe o 15,4 tys. zł, tj. o 128,9%, w stosunku do roku 2023;
- kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego w kwocie 1,5 tys. zł (0,2% kosztów ogółem) i były one niższe o 0,7 tys. zł, tj. o 31,8%, w stosunku do roku 2023.

Przyczyną niższego wykonania kosztów w 2024 r. zarówno w odniesieniu do 2023 r., jak i planu według ustawy budżetowej w zakresie wypłaty świadczeń był fakt wypłaty łącznie niższej kwoty świadczeń kompensacyjnych. Wynikało to z mniejszej liczby wniosków o wypłatę świadczeń złożonych w 2024 r. oraz ujętych w planie. W odniesieniu do kosztów zakupu usług, ich wzrost w 2024 r. w stosunku do 2023 r. wynikał z zakupu nakładki w systemie EZD oraz większej liczby usług pocztowych, natomiast ich niższe wykonanie w odniesieniu do planu wynikało, jak wyjaśniła Główna Księgowa, z trudności w faktycznym oszacowaniu tego rodzaju kosztów na etapie planowania. W przypadku kosztów dotyczących postępowania sądowego i prokuratorskiego niższe wykonanie zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i planu według ustawy budżetowej wynikało z mniejszej liczby procedowanych wniosków oraz trudności w faktycznym zaplanowaniu kwoty w tym zakresie.

W 2024 r. FKSO nie ponosił kosztów na zakupy inwestycyjne.

Stwierdzono przypadki ewidencjonowana zdarzeń gospodarczych dotyczących danego okresu sprawozdawczego w niewłaściwym miesiącu, co naruszało przepisy ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznych regulacji w tym zakresie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2183-2195, 2203-2206, 2219-2221, 2226, 2236-2238, 4567-4795)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W pięciu przypadkach na 30 objętych badaniem wydatków ponoszonych tytułem wypłat świadczeń kompensacyjnych, na łączną kwotę 240,4 tys. zł stwierdzono, iż operacje gospodarcze udokumentowane dowodami księgowymi będącymi podstawą płatności zostały ujęte w księgach rachunkowych BRPP w miesiącu dokonanej zapłaty, a nie w miesiącu, w którym zaistniały zdarzenia gospodarcze, co naruszało art. 20 ust 1 ustawy o rachunkowości, a także § 11 ust. 4 instrukcji obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

Jak wyjaśniła Główna Księgowa, przypadki omyłkowego zakwalifikowania dokumentów do innego okresu sprawozdawczego wynikały z omyłki pracownika, natłoku pracy, absencji chorobowej pracownika oraz

⁵⁷ Dotyczyły one obsługi nakładki w systemie EZD oraz zakupu usług pocztowych.

nierozstrzygniętymi naborami mającymi na celu zwiększenie zasobów kadrowych komórki ds. rachunkowości.

Zdaniem NIK, rozliczenie w księgach rachunkowych otrzymywanych dokumentów powinno następować zgodnie z przepisami i przyjętymi procedurami, w tym przypadku w instrukcją obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

(akta kontroli str. 166-210, 2539-2544, 2939-2984, 5094-5098)

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych Funduszu na 31 grudnia 2024 r. wynosił 16 234,5 tys. zł. Środki w całości zostały przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie O/N, zgodnie z art. 78d ust. 2 ufp.

Środki lokowano przez cały 2024 r., a średnia kwota z 12 miesięcy przeznaczonych w zarządzanie O/N wynosiła 12 063,0 tys. zł. Przychody Funduszu z tytułu oprocentowania lokat O/N w 2024 r. wyniosły 638,8 tys. zł.

Środków Funduszu w 2024 r. nie przekazywano na lokaty terminowe oraz nie wystąpiły przeszkody dla terminowej realizacji wypłat środków Funduszu, środki były dostępne każdego dnia, a bieżące regulowane zobowiązań było zabezpieczone. Płynność finansowa Funduszu była badana na bieżąco po przygotowaniu i zatwierdzeniu sprawozdań z wykonania planów finansowych Funduszu.

Dysponent Funduszu w 2024 r. nie opracował pisemnego systemu zarządzania płynnością Funduszu. Opracowano Zarządzenie w sprawie wprowadzenia zasad analizy płynności finansowej funduszy celowych wraz z regulacjami określającymi te zasady, które funkcjonują od 2025 r.

W roku 2024 nie było przypadków nabycia lub sprzedaży obligacji skarbowych.

(akta kontroli str. 1256-1378)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W ramach FKSO realizowano jedno zadanie, tj. wypłatę świadczenia kompensacyjnego osobom zaszczepionym, u których wystąpił niepożądany odczyn poszczepienny.

W 2024 r. do RPP wpłynęło 210 wniosków, z których rozpatrzono 177. Ponadto w 2024 r. rozpatrywano wnioski pozostałe z 2023 r. Łącznie w 2024 r. RPP rozpatrzył 245 wniosków i wydał 166 decyzji, z czego 33 decyzje przyznające świadczenie (w tym 8 zmieniających). W 48 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵⁸, natomiast 30 wniosków pozostawiono bez rozpoznania z uwagi na nieuzupełnione braki formalne.

Łączna kwota świadczeń przyznanych w 2024 r. wyniosła 791,6 tys. zł.

Postępowania dotyczące wypłaty świadczeń kompensacyjnych z FKSO prowadzone były w oparciu o postanowienia zarządzenia nr 33/2023 RPP z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia procedury rozpatrywania wniosków o przyznanie świadczenia ze środków FKSO⁵⁹. W Procedurze postępowań FKSO określono termin rozpoczęcia procedury dokonywania wypłaty na podstawie

⁵⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.

⁵⁹ Dalej: „Procedura postępowań FKSO”.

otrzymanego zwrotnego potwierdzenia odbioru. Nie przewidziano natomiast sytuacji, w której nie będzie możliwe ustalenie daty doręczenia decyzji wnioskodawcy, a tym samym dochowanie ustawowego terminu wypłaty świadczenia kompensacyjnego.

W przypadku czterech z 31 objętych badaniem⁶⁰ wydatków z FKSO dotyczących wypłaty świadczeń kompensacyjnych stwierdzono dokonanie nieterminowej wypłaty świadczeń, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2385-2401, 2411-2433, 2441-2538, 2622-2631, 4567-4795, 5019-5036, 5094-5099)

W 2024 r. w ramach FKSO nie realizowano kampanii promocyjnych i reklamowych.

(akta kontroli str. 798-812)

Plan FKSO zawiera pozycję odnoszącą się do zadania Funduszu, tj. wypłata świadczeń kompensacyjnych w związku z tym w BRPP nie opracowano planów w układzie rzeczowo-finansowym. Ewidencja księgowa umożliwiała ustalenie kwoty środków wypłacanych w ramach przyznawanych świadczeń. W 2024 r. w FKSO nie realizowano wydatków inwestycyjnych.

Analizy planów FKSO dokonywano na podstawie comiesięcznych sprawozdań Rb-40, a ich szczegółowość rzeczowo-finansowa pozwalała na ocenę stopnia realizacji zadania FKSO.

Stosownie do wymogów art. 17i ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych RPP przekazywał za każde półrocze 2024 r. sprawozdanie w zakresie realizacji zadania FKSO do Ministra Zdrowia.

(akta kontroli str. 2441-2538, 4567-4795)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W czterech przypadkach z 31 objętych badaniem (wypłat świadczeń kompensacyjnych z FKSO, 13% badanej próby kosztów) dokonano płatności na rzecz wnioskodawców kwoty 101 616,6 zł. z przekroczeniem 14-dniowego terminu liczonego od dnia upływu daty zaskarżenia decyzji, co było niezgodne z art. 17g ust. 5 ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że termin wypłaty świadczenia nie został dochowany, mimo że sprawy zostały przekazane przez Departament Świadczeń Kompensacyjnych⁶¹ do DFK w terminie.

Natomiast Główna Księgowa wyjaśniła, że świadczenia nie zostały wypłacone w terminie z uwagi na trudności kadrowe w zakresie obsługi finansowo-księgowej (absencja pracownika i procedura rekrutacji) wyeliminowane w listopadzie 2024 r.

W ocenie NIK ewentualne trudności kadrowe, jak również bieżące obciążenie zadaniami nie mogą przyczyniać się do nieprzestrzegania ustawowych terminów realizacji zadań nałożonych na Rzecznika. Działania RPP w powyższym zakresie świadczą o braku należytego nadzoru nad wykonywaniem zadań przez komórki merytoryczne obsługujące Rzecznika.

(akta kontroli str. 2385-2401, 2441-2538, 2622-2631, 5073-5077, 5078-5104)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia wykonanie planu finansowego FKSO.

⁶⁰ W zakresie spraw związanych z wylosowanymi (metodą MUS) z ewidencji księgowej zapisami dotyczącymi poniesionych kosztów FKSO w 2024 r.

⁶¹ Dalej: „DSK”.

Powyższą ocenę uzasadniają przypadki dokonywania wypłat świadczeń kompensacyjnych z naruszeniem terminu określonego w ustawie o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych. Ponadto wystąpiły przypadki niewłaściwego ujęcia w ewidencji księgowej dokonywanych wypłat.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

2.1 Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta Funduszu Kompensacyjnego Szczepień Ochronnych:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2024 r. planu finansowego Funduszu (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania planu finansowego Funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 3834-4228)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w FKSO.

D. Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych

I. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego Funduszu Kompensacyjnego Zdarzeń Medycznych

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu
faktycznego

FKZM jest państwowym funduszem celowym powołanym w celu wypłacania świadczeń osobom, które podczas pobytu w szpitalu doznały uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo uległy zakażeniu szpitalnemu. Do zadań Rzecznika zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 1a ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta⁶³ należy wykonywanie zadań związanych z prowadzeniem postępowań w sprawie świadczenia kompensacyjnego oraz obsługą FKZM. Rzecznik wydaje decyzję administracyjną w sprawie przyznania świadczenia kompensacyjnego i ustalenia jego wysokości albo odmowy przyznania świadczenia kompensacyjnego stosownie do art. 67za ust. 1 ustawy o RPP. Od decyzji RPP służy odwołanie do Komisji Odwoławczej do spraw Świadczeń z FKZM, zgodnie z art. 67ze ust. 1 ustawy o RPP.

W 2024 r. zrealizowane przychody FKZM w 2024 r. wyniosły 33 446,6 tys. zł i były wyższe o 5,0% (o 1 606,6 tys. zł) od kwoty przyjętej w planie. Były również o 392,6% (o 26 657,6 tys. zł) wyższe od uzyskanych w 2023 r.

⁶² Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶³ Dz. U. z 2024 r., poz. 581. Dalej: „ustawa o RPP”.

Główne źródła przychodów w 2024 r. stanowiły:

- wpływy z odpisów z planowanych należnych przychodów z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 31 260,0 tys. zł, co stanowiło 93,5% kwoty przychodów; były one wyższe o 363,11% (o 24 510,0 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.,
- wpływy z odsetek w wysokości 1 863,3 tys. zł, co stanowiło 5,5% kwoty przychodów; były one wyższe o 7744,2% (o 1 812,9 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.,
- wpływy z opłat za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia kompensacyjnego oraz za złożenie odwołania w wysokości 350,3 tys. zł, co stanowiło 1,0% kwoty przychodów; były one wyższe o 2145,3% (o 334,7 tys. zł) od uzyskanych w 2023 r.

Przyczyną wyższego wykonania przychodów w 2024 r. względem 2023 r. w zakresie wpływów z tytułu opłat za złożenie wniosku o przyznanie świadczenia kompensacyjnego oraz za złożenie odwołania była większa liczba złożonych wniosków niż w 2023 r. Było to z kolei wynikiem wejścia w życie przepisów wykonawczych do ustawy o RPP⁶⁴, które umożliwiły rozpoczęcie wypłat świadczeń z FKZM. Znaczny wzrost w stosunku do 2023 r. (o 363,1%) nastąpił w zakresie wpływów z odpisu z planowanych należnych przychodów z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne. Przyczyną ww. wzrostu była wpłata dokonana przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) w wysokości 0,04% planowanych przychodów ze składek zdrowotnych. Przyczyną większego wpływu z odsetek było natomiast lokowanie wyższych środków.

Przyczyną zmniejszenia o 29,9% wykonania przychodów w stosunku do planu, w zakresie wpływów z opłat za złożenie wniosku, była mniejsza niż szacowano liczba złożonych wniosków.

(akta kontroli str. 2088-2176, 2183-2195, 2200-2202, 2207-2209, 2222-2224, 2228-2232, 5816-5824)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2024 r. koszty Funduszu wyniosły 9493,6 tys. zł, co stanowiło 29,8% kosztów zaplanowanych (31 840,0 tys. zł).

Najwyższy udział kosztów (92,2% kosztów ogółem) stanowiły koszty dotyczące wypłaty środków na świadczenia kompensacyjne, które wyniosły 8 751,8 tys. zł, i były niższe od planowanych o 21 248,2 tys. zł (o 70,8%).

Pozostałe koszty wyniosły 698,2 tys. zł (7,4% kosztów ogółem) i dotyczyły:

- kosztów własnych (wynagrodzenia dla członków Zespołu do spraw Świadczeń z FKZM) w kwocie 576,8 tys. zł (6,0% kosztów ogółem), które były niższe od planu po zmianach o 939,2 tys. zł (o 62%),
- zakupu usług (nakładka w systemie EZD oraz usługi pocztowe) w kwocie 62,8 tys. zł (0,7% kosztów ogółem), które były wyższe o 62,7 tys. zł (o 2850%) w stosunku do roku 2023⁶⁵ oraz niższe o 117,2 tys. zł (o 65,1%) w stosunku do planu,

⁶⁴ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 czerwca 2024 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości świadczenia kompensacyjnego z tytułu zakażenia biologicznym czynnikiem chorobotwórczym, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo śmierci pacjenta Dz. U. z 2024 r. poz. 883. Obowiązuje od 18 czerwca 2024 r. Dalej: „rozporządzenie”.

⁶⁵ Z uwagi na brak wypłaty świadczeń w 2023 r. były to jedyne koszty jakie zostały wykazane dla Funduszu w tym roku.

- zakupu materiałów i wyposażenia, tj. sprzętu IT dla Komisji Odwoławczej przy FKZM za 55,3 tys. zł (0,6% kosztów ogółem), były one niższe od planu po zmianach o 10,7 tys. zł (o 16,2%),
- różnych wydatków na rzecz osób fizycznych w kwocie 3,0 tys. zł (0,03% kosztów ogółem); były one niższe o 7,0 tys. zł (o 79%) od planu po zmianach,
- kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego w kwocie 0,2 tys. zł (0,002% kosztów ogółem), które były niższe od planu o 9,8 tys. zł (o 98%),

Przyczyną niższego wykonania kosztów w 2024 r. w odniesieniu do planu po zmianach w zakresie kosztów własnych był mniejszy wpływ wniosków niż szacowano. Niższe od planowanego wykonanie kosztów w zakresie wydatków na rzecz osób fizycznych (koszty dojazdu członków Komisji Odwoławczej) oraz w zakresie kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego wynikało z trudności w ich oszacowaniu.

W okresie objętym kontrolą zostały poniesione wydatki na zakupy inwestycyjne w wysokości 43,64 tys. zł (0,5% kosztów ogółem), co stanowiło 82,4% planu po zmianach. Ze względu na realizację zadania dotyczącego wypłaty świadczeń kompensacyjnych oraz wzrastającą liczbę składanych wniosków zostało zakupione urządzenie wielofunkcyjne oraz skaner o dużej wydajności. Wydatki inwestycyjne w tym zakresie zrealizowano w oparciu o Regulamin wydatków. W ramach ich realizacji nie stwierdzono działań niecelowych, niegospodarnych i nierzetelnych.

Stwierdzono natomiast przypadki ewidencjonowana zdarzeń gospodarczych dotyczących danego okresu sprawozdawczego w niewłaściwym miesiącu, co naruszało przepisy ustawy o rachunkowości oraz wewnętrznej regulacji w tym zakresie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2183-2195, 2200-2202, 2207-2209, 2222-2224, 2228-2232, 4567-4795)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W dziewięciu przypadkach z 42 objętych badaniem wydatków ponoszonych tytułem wypłat świadczeń kompensacyjnych, na łączną kwotę 588 606,8 zł, stwierdzono, iż operacje gospodarcze udokumentowane dowodami księgowymi będącymi podstawą płatności zostały ujęte w księgach rachunkowych BRPP w miesiącu dokonanej zapłaty, a nie w miesiącu, w którym zaistniało zdarzenie gospodarcze, co naruszało art. 20 ust 1 ustawy o rachunkowości, a także § 11 ust. 4 instrukcji obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

Jak wyjaśniła Główna Księgowa, przypadki omyłkowego zakwalifikowania dokumentów do innego okresu sprawozdawczego wynikały z natłoku pracy i omyłki pracownika.

Zdaniem NIK rozliczenie w księgach rachunkowych otrzymanych dokumentów powinno następować zgodnie z przepisami i przyjętymi procedurami, w tym przypadku z instrukcją obsługi obiegu i kontroli dowodów finansowo-księgowych.

(akta kontroli str. 166-210, 2539-2544, 2636-2915, 5094-5098)

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Stan środków pieniężnych Funduszu na 31 grudnia 2024 r. wynosił 32 441,2 tys. zł. Środki w całości zostały przekazane Ministrowi Finansów w zarządzanie O/N, zgodnie z art. 78d ust. 2 ufp.

Środki lokowano przez cały 2024 r., a średnia kwota środków przeznaczonych w zarządzanie O/N z 12 miesięcy wynosiła 34 986,1 tys. zł. Przychody Funduszu z tytułu oprocentowania lokat O/N w 2024 r. wyniosły 1836,3 tys. zł.

Środków Funduszu w 2024 r. nie przekazywano na lokaty terminowe oraz nie wystąpiły przeszkody dla terminowej realizacji wypłat środków Funduszu, środki były dostępne każdego dnia, a bieżące regulowane zobowiązań było zabezpieczone. Płynność finansowa Funduszu była badana na bieżąco po przygotowaniu i zatwierdzeniu sprawozdań z wykonania planów finansowych Funduszu.

Dysponent Funduszu w 2024 r. nie opracował pisemnego systemu zarządzania płynnością Funduszu. Opracowano Zarządzenie w sprawie wprowadzenia zasad analizy płynności finansowej funduszy celowych wraz z regulacjami określającymi te zasady, które funkcjonują od 2025 r.

W roku 2024 nie było przypadków nabycia lub sprzedaży obligacji skarbowych.
(akta kontroli str. 2789-2811)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W ramach FKZM realizowano jedno zadanie, tj. wypłatę świadczenia kompensacyjnego osobom, które podczas pobytu w szpitalu doznały uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo uległy zakażeniu szpitalnemu.

FKZM obejmował zdarzenia medyczne, które miały miejsce począwszy od 6 września 2023 r. RPP w tym samym roku podjął decyzję o przyjmowaniu wniosków o przyznanie świadczenia kompensacyjnego, prowadzeniu postępowań administracyjnych w celu jak najszybszego zrealizowania wypłaty świadczenia kompensacyjnego, tj. zaraz po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie sposobu ustalania wysokości świadczenia kompensacyjnego.

W 2024 r. do BRPP wpłynęło 1606 wniosków o udzielenie świadczenia kompensacyjnego z FKZM. Zostało wydanych 217 decyzji przyznających świadczenie oraz 150 odmawiających, w 272 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania, 38 wniosków pozostawiono bez rozpoznania, w sześciu przypadkach umorzono postępowanie, pozostała część postępowań na koniec 2024 r. była w trakcie (ok. 900). Łączna kwota świadczeń przyznanych w 2024 r. wyniosła 8 751,8 tys. zł.

W zakresie spraw związanych z wylosowanymi z ewidencji księgowej zapisami dotyczącymi poniesionych kosztów (wydatków) z FKZM dotyczących wypłaty świadczeń⁶⁶ wynika, że w dziesięciu z 42 analizowanych przypadków płatność nastąpiła po terminie określonym w art. 67zd ust. 1 ustawy o RPP, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pozostałe wydatki objęte badaniem dotyczyły zakupów inwestycyjnych⁶⁷ oraz wydatków ponoszonych na wynagrodzenia dla członków Zespołu do spraw FKZM oraz Komisji Odwoławczej do spraw FKZM stosownie do postanowień art. 67x ust. 9 oraz art. 67zg ust. 8 w związku z art. 67zi ust. 4 pkt 5 ustawy o RPP. W ramach ponoszonych wydatków z FKZM nie stwierdzono wydatków niecelowych i niegospodarnych, a wypłaty świadczeń wynikały z wydanych decyzji.

⁶⁶ Losowanie metodą MUS.

⁶⁷ Zakup urządzenia wielofunkcyjnego oraz skanera.

(akta kontroli str. 2183-2195, 2200-2202, 2207-2209, 2222-2224, 2228-2232, 2385-2401, 2622-2631, 5094-5098)

W 2024 r. w ramach FKZM nie realizowano kampanii promocyjnych i reklamowych. Wystąpiły dwa wydatki związane z zakupem subskrypcji na portalach społecznościowych w celu promocji zamieszczanych tam treści, odnoszących się do poszerzania wiedzy na temat Funduszu oraz zwiększenia ilości składanych wniosków. Łączna kwota wydatków w tym zakresie wyniosła 2,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 798-812)

Plan FKZM zawiera pozycję odnoszącą się do zadania Funduszu, tj. wypłaty świadczeń kompensacyjnych w związku z tym w BRPP nie opracowano planów w układzie rzeczowo-finansowym. Dodatkowo ewidencja księgowa umożliwiała ustalenie kwoty środków wypłacanych w ramach przyznawanych świadczeń. Jednocześnie w zakresie wydatków inwestycyjnych opracowywano plan w układzie rzeczowo-finansowym w 2024 roku, po dokonanej zmianie planu.

Analizy planów FKZM obsługiwane w BRPP dokonywano na podstawie comiesięcznie składanych sprawozdań Rb-40, a ich szczegółowość rzeczowo-finansowa pozwalała na ocenę stopnia realizacji zadania FKZM. Jednocześnie prowadzone analizy pozwoliły na podjęcie decyzji w sprawie możliwości dokonania zmiany w planie FKZM w celu zrealizowania zakupów inwestycyjnych.

Stosownie do art. 67zi ustawy o RPP, Rzecznik sporządził sprawozdanie z wykonania rocznego planu finansowego Funduszu w terminie 2 miesiące od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego.

Rzecznik Praw Pacjenta wykonuje działania przy pomocy BRPP, w skład którego wchodzi DSK odpowiedzialny za rozpatrywanie wniosków i prowadzenie postępowań w sprawie przyznania świadczenia kompensacyjnego z FKZM. Rzecznik sprawował nadzór nad FKZM przy pomocy DSK. W 2024 r. BRPP pracowało nad optymalizacją działań wykonywanych w ramach zadań Funduszu w zakresie prowadzonych postępowań, m.in. poprzez zmiany wprowadzone w systemie EZD w zakresie przyspieszenia, ustrukturalizowania, a także ujednolicenia, działań podejmowanych w ramach rozpatrywania wniosków, jak również celem pozyskiwania i analizowania danych statystycznych. Najbardziej rozbudowana wersja nakładki w systemie EZD wykorzystywana była w FKZM. Dla Komisji Odwoławczej przy FKZM zostały zakupione komputery przenośne w liczbie dziesięciu sztuk, jak również podpisy elektroniczne. Zakup ten był podyktowany koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzanych danych. Zakup został zrealizowany za zgodą Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Finansów.

(akta kontroli str. 2441-2456, 2459-2466, 2479-2492)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W dziesięciu z 42 analizowanych przypadków wypłat świadczeń kompensacyjnych z FKZM (w 23% badanych przypadków) na kwotę 769 695 zł dokonano płatności na rzecz wnioskodawców z przekroczeniem terminu, wynoszącym od jednego do 28 dni, co było niezgodne z art. 67zd ust. 1 ustawy o RPP, według którego wypłata świadczenia powinna nastąpić w terminie 14 dni od dnia złożenia oświadczenia o przyjęciu świadczenia kompensacyjnego wynikającego z prawomocnej decyzji.

Rzecznik wyjaśnił, że w czterech przypadkach z dziesięciu miało miejsce przekroczenie terminu przekazania kopii „koszulki” sprawy do DFK przez DSK

i wynikało z nieprawidłowego działania nakładki w systemie EZD, która służy do przesyłania spraw do księgowości. Po zidentyfikowaniu tego błędu wdrożono działania naprawcze, tj. zmieniono mechanizm kopiowania w nakładce w systemie EZD⁵⁴, wprowadzono wspólny rejestr spraw prowadzony przez DSK i DFK w zakresie przekazanych wypłat oraz wprowadzono zasadę zmiany nazwy koszulek przekazywanych w systemie EZD, które w swojej treści wskazują termin wypłaty świadczenia.

Według wyjaśnień Rzecznika w przypadku pozostałych sześciu spraw niedotrzymanie terminu wynikało z problemów kadrowych DFK.

W jednym z dziesięciu przypadków wnioskodawca zażądał wypłaty odsetek⁶⁸ za nieterminowe dokonanie wypłaty. Według wyjaśnień RPP w tym przypadku winę ponosili zarówno pracownicy DSK jak i DFK (problemy z system EZD oraz problemy kadrowe DFK).

NIK zwraca uwagę, że wskazane w wyjaśnieniach problemy organizacyjno-kadrowe, jak również techniczno-informatyczne przyjętych rozwiązań systemowych, nie mogą uzasadniać postępowania niezgodnego z przepisami. NIK ocenia działania Rzecznika w tym zakresie jako nierzetelne, zwracając jednocześnie uwagę na brak wystarczającego nadzoru nad realizacją zadań przez komórki organizacyjne odpowiedzialne za procedowanie, rozpatrywanie wniosków i wypłaty świadczeń.

(akta kontroli str. 2385-2401, 2636-2915, 5078-5104)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia wykonanie planu finansowego FKZM. Izba zwraca uwagę na stwierdzone przypadki naruszeń postanowień ustawy o RPP w zakresie terminowego wypłacania świadczeń kompensacyjnych, jak również ewidencjonowania kwot wypłat w niewłaściwych okresach sprawozdawczych. Powyższe świadczy o braku należytego nadzoru nad realizacją zadań Funduszu. Rzecznik Praw Pacjenta stosownie do art. 67t, art. 67v, art. 67za oraz art. 67zd ustawy o RPP rozpatrywał wnioski, prowadził postępowania i wydawał decyzje przyznające świadczenia. Ponadto wystąpiły przypadki niewłaściwego ujęcia w ewidencji księgowej dokonywanych wypłat.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

2.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta Funduszu Kompensacyjnego Zdarzeń Medycznych:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2024 r. planu finansowego Funduszu (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- z wykonania planu finansowego Funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 3834-4228)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵⁴ Zmiana została wprowadzona w listopadzie 2024 r.

⁶⁸ Kwota odsetek wyniosła 2,7 tys. zł.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania BRPP w FKZM z uwagi na brak stwierdzenia nieprawidłowości w badanym zakresie.

OBSZAR**V. Uwagi i wnioski**

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Mimo przekazanej NIK informacji o podejmowaniu działań w celu wzmocnienia prowadzonego nadzoru, mając na względzie rosnącą liczbę zadań Rzecznika, NIK wskazuje na konieczność wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej, o której mowa w art. 68 i 69 ufp, w szczególności w celu zapewnienia:

- faktycznej weryfikacji stopnia realizacji umów i ich rozliczania,
- prawidłowej ewidencji dokonywanych wydatków i przestrzegania procedury kontroli i obiegu dowodów finansowo-księgowych,
- ochrony danych i bezpieczeństwa informacji będących w dyspozycji Rzecznika Praw Pacjenta,
- prawidłowej realizacji zadań związanych z obsługą Funduszy Kompensacyjnych będących w dyspozycji Rzecznika Praw Pacjenta.

NIK zwraca również uwagę, że wzrost zadań nałożonych na Rzecznika wskazuje na potrzebę powołania Zastępcy Rzecznika, jak również Dyrektora DFK, dla poprawy funkcjonowania BRPP.

Wnioski

Jednocześnie NIK wnioskuje o:

1. Podjęcie skutecznych działań w celu zapewnienia przestrzegania postanowień umów w szczególności w odniesieniu do weryfikacji stopnia ich realizacji oraz prawidłowości rozliczeń, w tym wyeliminowanie przypadków płatności za niezrealizowane usługi
2. Zapewnienie ujmowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych we właściwym okresie.
3. Podjęcie działań w celu wyeliminowania przypadków realizacji zakupów z pominięciem obowiązujących w tym zakresie wewnętrznych procedur.
4. Podjęcie skutecznych działań zapewniających właściwy nadzór nad dostępem do systemów informatycznych oraz pomieszczeń BRPP w celu uniknięcia możliwości dostępu przez osoby nieuprawnione.
5. Zapewnienie należytej kontroli merytorycznej w zakresie dokonywania wydatków FKBK dotyczących zwrotów dokonywanych na rzecz sponsorów, zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.
6. Podjęcie działań w celu zapewnienia terminowego dokonywania wypłat świadczeń kompensacyjnych FKSO i FKZM.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie ⁶⁹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Poniższy zapis stosowany w przypadku sformułowania uwag i wniosków pokontrolnych w wystąpieniu: Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego. Warszawa, 22 kwietnia 2025 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Piotr Miklis
/podpisano elektronicznie/

⁶⁹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.